

МОНІТОРИМО ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

4 Світлана Бадер Вивчаємо стан роботи щодо соціалізації дітей

Беріть у роботу практичні рекомендації та картки контролю, що допоможуть перевірити, як вихователі організують роботу з формування в дітей соціальних навичок

8 Картка контролю організації роботи з формування в дітей соціальних навичок

скачайте на
emetodyst.expertus.com.ua

9 Картка контролю сформованості соціальних навичок у дітей старшого дошкільного віку

скачайте на
emetodyst.expertus.com.ua

ПІКЛУЄМОСЯ ПРО НАЙМЕНШИХ

10 Інна Литвин Соціалізація малюків: на що звернути увагу під час спостереження

Для того щоб врахувати можливі складнощі соціалізації дітей раннього віку, організуйте спостереження. Відтак оцініть емоційний стан малюків, рівень розвитку їхнього мовлення та навички взаємодії з іншими людьми

13 Можливості малюків під час взаємодії з однолітками та дорослими

ОБМІНЮЄМОСЯ ДОСВІДОМ

14 Наталія Літвінова Культура добросусідства в дитячому садку: готуємо педагогів до впровадження

Уже нікого не потрібно переконувати в тому, що виховувати відповідального громадянина своєї країни потрібно починати з дошкільного дитинства. Щоб поліпшити таку діяльність, колеги організували цикл методичних заходів для педагогів у межах інтегрованого курсу «Культура добросусідства». Відтак діляться досвідом, що та як робили. А також пропонують план-конспект вступного тренінгу для педагогів

ДОПОМАГАЄМО МЕТОДИСТУ- ПОЧАТКІВЦЮ

19 Світлана Нерянова Позачергова атестація педагогів: що зробити до 20 грудня

Організувати позачергову атестацію педагогів потрібно по-новому. Підкажемо, хто з педагогів має право на позачергову атестацію, що слід вказати в заяві та яку інформацію оновити на методичному стенді

22 Заява про проведення позачергової атестації: бланк з підказками

КОМПЛЕКТУЄМО МЕТОДИЧНИЙ КАБІNET

24 Орієнтовна циклограма діяльності вихователя-методиста на грудень

скачайте на
emetodyst.expertus.com.ua

26 Вимоги до електронних освітніх засобів у дитячому садку План педгодини

скачайте на
emetodyst.expertus.com.ua

застосовуємо ІКТ

Олена Літченко

27 Вирушаємо на Марс, або Віртуальна екскурсія в дитячому садку

Не маєте змоги провести традиційну екскурсію для дошкільників? Вирушайте у віртуальну. Із нашим алгоритмом та прикладами екскурсій ви зможете швидко організувати унікальну подорож для вихованців

працюємо з вихователями

Наталія Гавриш

32 Три технології для розвитку монологічного мовлення дошкільників

Хочете поліпшити роботу з розвитку зв'язного мовлення дошкільників у дитячому садку? Скористайтеся підказками експерта, щоб допомогти педагогам обрати технології, спрямовані на розвиток у дітей творчих мовленнєвих дій

взаємодіємо зі спеціалістами

Ірина Гречишкіна,
Єлизавета Шкарупа

38 Порухення мовлення в дітей: що має знати вихователь

У кожному дитячому садку є вихованці, які мають порушення мовлення. Проте не в кожному з них є вчитель-логопед, який організує корекційну роботу. Поміркуймо, що слід взяти до уваги вихователю, аби вчасно виявити порушення мовлення в дитини та надати їй необхідну допомогу

42 Сім підказок батькам дитини, яка має порушення мовлення

Пам'ятка

Тетяна Бушанова, Світлана Зарва

43 Заримуй, малюче! або Виправляємо вимову за допомогою римівок

Колеги діляться досвідом:

- як добирати римівки для роботи з дітьми, які мають вади мовлення
- як організувати розвивально-корекційну роботу з опорою на мнемотаблиці з римівками

професійно вдосконалюємося

47 План роботи з розвитку морально-етичної компетентності педагогів

скачайте на
emetodyst.expertus.com.ua

Тамара Ільченко

48 Як налагодити ефективну взаємодію в педагогічному колективі

Часто керівник дитячого садка і вихователь-методист зосереджені на розв'язанні глобальних проблем і не приділяють достатньої уваги нагальним питанням, що стосуються взаємодії членів педагогічного колективу. Скористайтеся порадами з досвіду роботи, щоб налаштувати ефективну внутрішню комунікацію у вашому дитячому садку

Тетяна Гурковська

54 П'ять методів самоменеджменту для планування роботи

Результативність діяльності вихователя-методиста пропорційна умінню правильно її спланувати та визначити пріоритети в роботі. Щоб не потонути в лавині справ і все зробити вчасно, використовуйте під час планування професійної діяльності методи самоменеджменту

забезпечуємо психологічний супровід

Ольга Кляпець

57 Когнітивний потенціал педагогів під час війни

В умовах війни педагоги, як і решта громадян, переживають потужний стрес, якого не зазнавали досі. І хоча навчальний рік розпочався і триває, кожен день може принести неочікувані зміни. Усе це впливає на когнітивний потенціал вихователів. Скористайтеся рекомендаціями експерта, щоб допомогти педагогам відчувати підтримку та посилити творчий потенціал

свята й цікаві події

62 Цікаве свято в грудні

Застосовуємо ІКТ

Не маєте змоги провести традиційну екскурсію для дошкільників?
Вирушайте у віртуальну. Із нашим алгоритмом та прикладами екскурсій
ви зможете швидко організувати унікальну подорож для вихованців

Олена Літченко,
старший викладач кафедри
дошкільної освіти факультету
педагогічної освіти Київського
університету імені Бориса
Грінченка, канд. пед. наук

Вирушаємо на Марс, або Віртуальна екскурсія в дитячому садку

Віртуальна екскурсія — чудова нагода дослідити й вивчити місця, до яких не можна потрапити фізично. Така форма «подорожей» поступово стає популярною й у роботі з дошкільниками, адже інколи виходити за межі дитячого садка буває небезпечно. Та й показати дітям тропічні джунглі чи поверхню Марса під час традиційної екскурсії неможливо. Тож починаємо підготовку до віртуальної подорожі.

Які освітні завдання розв'язує

Віртуальна екскурсія, як і традиційна, — це організована форма освітньої взаємодії з дітьми з метою ознайомити їх із об'єктами довкілля. На відміну від традиційної екскурсії, віртуальна майже **не залежить від зовнішніх чинників** — погоди, наявності супроводу, відстані до об'єкта тощо. А її інтерактивність і схожість з популярними серед дошкільників відеоіграми підсилює зацікавленість дітей до освітньої діяльності.

Під час віртуальної екскурсії педагоги розв'язують ті ж завдання, що й під час традиційної, як-от:

- ознайомлюють дітей з об'єктами та явищами, що недоступні для вивчення в межах дитячого садка;
- формують уявлення про об'єкти довкілля, їх взаємозв'язки й особливості функціонування;
- розширюють словниковий запас;
- розвивають уяву, мислення, пам'ять.

Особливо цінним є те, що віртуальна екскурсія на відміну від традиційної, дає змогу ознайомлювати дітей зі змінами, які відбуваються з окремими об'єктами та явищами. Наприклад, діти можуть поспостерігати, як з ікринки народжується пуголовок.

Яку має структуру

Будь-яка екскурсія передбачає активне пересування дітей наміченим маршрутом, демонстрацію певних об'єктів та розповідь

про них в реальному часі. Віртуальна екскурсія зазвичай відбувається в груповому приміщенні, тож має свої переваги й недоліки. Для того щоб цей цікавий захід не перетворився на буденну демонстрацію слайдів, слід дотримуватися певної структури його проведення. Кожна віртуальна екскурсія має складатися з **трьох частин**:

- *вступна* — має на меті зацікавити дітей, повідомити їм тему, обговорити правила поведінки під час екскурсії тощо;
- *основна* — передбачає інтерактивний перегляд відеоматеріалів, активне слухання, пошукову діяльність, за необхідності фізкультхвилинку;
- *заключна* — це узагальнення отриманих знань під час обговорень та виконання творчих завдань за темою екскурсії, підбиття підсумків.

Така структура не лише забезпечить цілісність та логічність викладу відеоматеріалів, а також допоможе утримати увагу дошкільників протягом усього заходу.

За яким алгоритмом підготувати

На перший погляд, організувати віртуальну екскурсію складно. Адже потрібно не лише володіти методикою організації діяльності дітей, а й опанувати різні технічні засоби. Щоб не заплутатися, що та як робити, скористайтеся алгоритмом (рис.).

Рис. Алгоритм підготовки віртуальної екскурсії

Крок 1. Визначте тему та мету

Найскладніше під час підготовки віртуальної екскурсії — правильно обрати тему. Адже це має бути саме екскурсія, а не перегляд слайдів чи відеозапису. Тому ретельно продумайте, що хочете показати дітям і на який результат очікуєте.

Обирайте для віртуальної екскурсії лише ті об'єкти, які не можете вивчити разом із дітьми під час традиційних форм освітньої діяльності. Адже віртуальна екскурсія не може повністю замінити живу взаємодію дітей із довкіллям.

Крок 2. Доберіть ресурси та складіть план

Проаналізуйте наявні цифрові ресурси та складіть план проведення віртуальної екскурсії. Не обмежуйте віртуальну подорож лише показом картинок. Ретельно добирайте візуальні ресурси для демонстрації дій з об'єктом. Використайте анімаційні елементи, відео або покажіть в реальності дії, предмети, емоції тощо.

Досліджуйте інтернет. Тут ви знайдете безліч ілюстрацій, відео, анімаційних кліпартів і навіть онлайн-трансляції, що у режимі реального часу демонструють життя тварин і рослин, наукові експедиції

та дослідження тощо. Усе це ви можете використати, щоб створити віртуальну екскурсію для вихованців.

Цифрові сервіси blippar.com, canva.com, genial.ly, а також нейромережі craiyon.com, deepdreamgenerator.com, dreamstudio.ai не лише допоможуть створити унікальні екскурсії, а й зекономлять час та надихнуть на творчий процес.

Ви також маєте змогу скористатися готовими віртуальними екскурсіями з інтернету. Приклади таких екскурсій подано в *Додатку 1*. Якщо оберете готову екскурсію, обов'язково перегляньте запропонований контент. Зверніть увагу на візуальні ефекти, їхню чіткість та зрозумілість для дітей. Змініть/видаліть візуальні ефекти, що можуть налякати дітей або не відповідають їхньому віку.

Обирайте для віртуальних екскурсій надійні освітні ресурси, як-от: офіційні веб-сайти музеїв, зоопарків, заповідників тощо.

Крок 3. Підготуйте простір

Під час віртуальної екскурсії діти не мають змоги безпосередньо взаємодіяти з об'єктами споглядання, отримати тактильні та сенсорні враження. Тому підготуйте в групі мініекспозицію за темою екскурсії.

Використовуйте для оформлення експозиції лише реальні об'єкти, які діти зможуть потримати, щоб відчути їхні вагу й текстуру, оцінити розмір тощо.

Крок 4. Продумайте завдання

Зазвичай ресурси із готовими віртуальними подорожами надають лише візуальну складову екскурсії. Урізноманітніть її за допомогою сюжету, звуків, інтерактивів тощо. Дітям важливо не лише сприймати картинку, а й чути звуки та відчувати атмосферу подорожі.

Організуйте віртуальну мандрівку на Марс. Вимкніть світло в приміщенні, нехай діти одягнуть імпровізовані костюми астронавтів — пледи, шапки, рукавички та/чи окуляри. Поясніть, що у космосі холодно й темно. Розкажіть дітям про планету. Ознайомте дітей з марсоходом, огляньте його будову. Щоб спростити підготовку до такої мандрівки, скористайтеся покликанням на 3D-екскурсію до марсохода в *Додатку 1*.

Аби подорож була зрозумілою для дітей, забезпечте логічні переходи від одного елемента чи місця екскурсії до іншого. Поміркуйте, на які об'єкти звертатимете увагу дітей, які запитання ставитимете, які ігри та вправи проводитимете тощо. За потреби вибудуйте сюжетну лінію, щоб підтримувати зацікавленість дітей та створити умови для інтерактивної роботи. Приклад сценарію віртуальної екскурсії подано в *Додатку 2*.

Поєднуйте віртуальні екскурсії з традиційними формами освітньої діяльності, доповнюйте їх пізнавальними та пошуковими завданнями, іграми, фізкультхвилинками тощо. Пам'ятайте, що це одна із форм взаємодії з дітьми, а не єдина.

Віртуальні екскурсії, на відміну від традиційних, не забезпечують повноту реалістичних вражень від взаємодії з об'єктом та слугують для формування узагальнених уявлень, мотивації ді-

тей до пізнавальної діяльності. Тому не відмовляйтеся від традиційних екскурсій на користь віртуальних. Зважайте, що усі об'єкти, які розміщені в безпосередньому доступі, діти мають досліджувати не лише віртуально.

Крок 5. Подбайте про таймінг

Перш ніж пропонувати віртуальну екскурсію дітям, «пройдіть» маршрут самостійно. Переконайтеся, що тривалість екскурсії та її зміст відповідають віку дітей та рівню їхніх знань. Проаналізуйте, чи екранний час не перевищує дозволеного для дошкільників.

Не проводьте задовгих екскурсій, під час яких діти втомлюватимуться та втрачатимуть інтерес до освітньої діяльності. Натомість розділіть довгу віртуальну екскурсію на цикл коротких, які проводьте з певною періодичністю, але не частіше ніж раз на два тижні.

Творчий підхід до підготовки й проведення віртуальної екскурсії перетворює її на яскраву подію дня, позитивно впливає на настрій та розвиток не лише дітей, а й педагога. От особисто ви, шановний колего, давно були в музеї, ботанічному саду чи зоопарку? Тож не зволікайте та починайте планувати віртуальну подорож із вихованцями вже сьогодні. Успіху!

Додаток 1

Приклади віртуальних екскурсій для дошкільників

Тема	Орієнтовний зміст	Покликання
Віртуальна мандрівка на Марс	3D-екскурсія до марсохода, огляд його будови. Мандрівка Марсом за локаціями — природними об'єктами, цікавими знахідками на планеті	
Проект «Музеї України просто неба»	Віртуальний тур українськими музеями просто неба, як-от: музеї архітектури і побуту, Запорізька січ, Мамаєва слобода, Резиденція Богдана Хмельницького. Огляд архітектурної спадщини України, історичних пам'яток, творів народного мистецтва та предметів побуту	
Музейний портал віртуальних екскурсій	Тур музеями України. Огляд багатьох українських музеїв, як-от: Національний художній музей України, Музей козацтва, Музей космонавтики, Музей метеликів, Музей мінералів тощо	
Онлайн-спостереження за пандами	Веб-камери Panda Cams у Смітсонівському національному зоопарку дають змогу в режимі реального часу спостерігати за пандами. Також на сайті є відео та фотоархів	
Океанаріум заливу Монтерей Бей	Портал океанаріуму, розташованого у місті Монтерей, штат Каліфорнія, США. Для віртуальних відвідувачів доступні вісім веб-камер, які дають змогу спостерігати за мешканцями акваріумів у режимі реального часу	

Гостини в бабусі Галі

План-конспект віртуальної екскурсії до етнографічного музею з дітьми старшого дошкільного віку

Мета: ознайомлювати дітей з історією та традиціями українського народу.

Завдання:

- ознайомлювати дітей з побутовими традиціями українського народу;
- формувати уявлення про історію рідного краю;
- розширювати словник назвами традиційного українського посуду, предметів побуту;
- виховувати ціннісне ставлення до українських традицій та звичаїв.

Обладнання та матеріали:

- проєктор або мультимедійна дошка;
- комп'ютер із доступом до інтернету;
- експонати для експозиції в групі;
- матеріали для виготовлення колажу;
- атрибути для ігор.

Попередня робота:

- розучити з дітьми прислів'я та приказки про український побут;
- організувати тематичні дидактичні ігри «Колись і зараз», «Що для чого», «Віночок» тощо.

Хід:

Для того щоб зацікавити дітей темою екскурсії, педагог демонструє світлини музею та пропонує його відвідати, аби дізнатися щось нове про історію рідного краю.

Вступна частина

Вихователь пропонує дітям зателефонувати до бабусі Галі, яка працює в музеї, та дізнатися, чи зможе вона провести для них екскурсію. Перед дзвінком пригадує разом із дітьми правила поведінки в музеї.

На екрані проєктора з'являється відеодзвінок. Відповідає бабуся Галя, одягнена в українське традиційне вбрання.

Примітка. Для того щоб забезпечити спілкування дітей з екскурсоводом у реальному часі, попросить когось із колег виконати роль бабусі Галі. Так створите ефект присутності та умови для ведення живого діалогу.

Діти вітаються з бабусяю та запитують, чи не могла б вона провести для них екскурсію му-

зеєм. Бабуся відповідає, що радо ознайомить дітей з експонатами. Однак у музеї завелися миші, які перетягли деякі експонати в інші кімнати.

Вихователь пропонує дітям допомогти бабусі відшукати загублене під час екскурсії. Адже в кожному залі є камери, які дають змогу розглянути кожний куточок музею.

Основна частина

Бабуся дякує дітям і вони разом вирушають у віртуальну подорож (*videozanac*). Під час віртуальної екскурсії діти відвідують три кімнати, в яких представлено український народний одяг, посуд та знаряддя праці.

Примітка. Для цієї віртуальної екскурсії можна використати фрагмент проєкту «Музеї України просто неба», а саме віртуального туру музеєм народної архітектури та побуту Середньої Наддніпрянщини.

Після огляду кожної кімнати на екрані з'являється статична картинка за темою експозиції. Бабуся описує дітям усі речі, які потрібно знайти. Діти розглядають картинку знаходять зазначені предмети та вказують, де вони розташовані, наприклад: вгорі на кілочку над дівкою.

Для того щоб діти відпочивали від споглядання екрана, в кожній кімнаті вихователь проводить тематичну гру чи вправу, пов'язану із знайденими предметами, наприклад:

- одяг — «Склади візерунок для вишиванки»;
- посуд — «Було-стало»;
- знаряддя праці — «Що для чого».

Наприкінці віртуальної подорожі бабуся повідомляє дітям, що надіслала в дитячий садок кілька предметів із музею, щоб вони мали змогу розглянути їх детальніше. Відтак прощається з дітьми.

Вихователь приносить пакунок, діти розглядають і досліджують предмети, міркують про їх використання.

Заклучна частина

Вихователь організовує обговорення екскурсії. Пропонує дітям поміркувати, що їм сподобалося найбільше, про які предмети вони дізналися щось нове, до якої кімнати хотіли б повернутися тощо. Відтак пропонує дітям створити «Колаж вражень». Діти малюють предмети, які їм найбільше сподобалися, вирізають їх на наклеюють на спільний великий аркуш паперу.